

Odesláno přes
datovou schránku
MPSV

Určeno:

- vedoucím odborů sociálních věcí krajských úřadů a Magistrátu hl. města Prahy
- obecním úřadům obcí s rozšířenou působností prostřednictvím krajských úřadů

Váš dopis značky ze dne

Naše č. j.
MPSV-2019/138064-231

Vyřizuje
Eva Košátková

V Praze dne
8. srpna 2019

Věc: Společné stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva vnitra k uznávání rovnocennosti vzdělání pro účely zvláštní odborné způsobilosti pro výkon správních činností při sociálně-právní ochraně dětí v návaznosti na požadavky standardů kvality sociálně-právní ochrany

Společné stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) a Ministerstva vnitra (dále jen „MV“) se zabývá otázkou uznávání rovnocennosti vzdělání pro účely zvláštní odborné způsobilosti (dále jen „ZOZ“) pro výkon správních činností při sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „SPOD“), a to v kontextu požadavků standardů kvality SPO, kterými jsou orgány sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) povinny se řídit v návaznosti na ustanovení § 9a odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb., *o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů* (dále jen „zákon o SPOD“), jež nabylo účinnosti dne 1. 1. 2015. Pro OSPOD je závazná soustava standardů uvedená v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky č. 473/2012 Sb., *o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí* (dále jen „vyhláška č. 473/2012 Sb.“), jejíž součástí jsou kritéria 5a) a 5c), která mají na ZOZ pro výkon správních činností při SPOD přímou vazbu.

Na základě § 21 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb., *o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů* (dále jen „zákon o úřednících“), jsou územní samosprávní celky povinny zajišťovat správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem (pozn.: § 1 odst. 1 vyhlášky č. 512/2002 Sb., *o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů*) prostřednictvím úředníků, kteří prokázali ZOZ (tj. prokázali, že disponují souhrnem znalostí a dovedností nezbytných pro výkon těchto správních činností), přičemž výjimečně tyto činnosti může vykonávat i úředník, který nemá ZOZ, a to nejdéle po dobu 18 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání ZOZ předpokladem, nebo také v případě, kdy splňuje podmínky pro uznání rovnocennosti vzdělání stanovené v § 34 odst. 1 zákona o úřednících.

U sociálních pracovníků OSPOD je nanejvýš účelné, aby prokázali ZOZ absolvováním zkoušky podle § 21 odst. 2 zákona o úřednících, na základě níž bude fakticky ověřeno, že skutečně disponují potřebným rozsahem znalostí a dovedností pro výkon agendy SPOD. Je to zejména z toho důvodu, že se tito pracovníci zaměřují na ochranu dětí, které vykazují s ohledem na nízký věk a další znevýhodnění vyplývající ze sociálního ohrožení znaky zvláštní zranitelnosti. Ty u nich výrazně limitují příležitosti naplňovat práva, která jim byla garantována Úmluvou o právech dítěte. Zákon o SPOD také zaměstnancům OSPOD svěřuje řadu kompetencí, včetně možnosti využít opatření autoritativní povahy, která mohou výrazně narušit autonomii a soukromí rodiny. Proto je potřeba nastavit záruky kvality SPOD a včas předcházet aplikaci chybných postupů při řešení nepříznivé životní situace dítěte a rodiny. Vhodným nástrojem prevence nedostatků a garance kvality je právě ověření ZOZ zkouškou, na základě níž sociální pracovníci OSPOD skutečně prokáží, že mají odpovídající znalost související právní úpravy a orientují se v metodách a postupech sociální práce s ohroženými dětmi a jejich rodinami.

Z hlediska přímého poskytování SPOD ohroženým dětem a jejich rodinám jsou kladeny nejvyšší nároky na pracoviště OSPOD na úrovni obecních úřadů obcí s rozšířenou působností (dále jen „OÚ ORP“). Za účelem snížení finanční náročnosti spojené se zajištěním přípravy a s přihlášením nových zaměstnanců ke zkoušce k ověření ZOZ lze hradit vzniklé náklady ze zvláštní účelové dotace ze státního rozpočtu obcím s rozšířenou působností a hl. m. Praze na výkon agendy SPOD. Cílem zahrnutí nákladů spojených se ZOZ do uznatelných výdajů hrazených z dotace bylo v první řadě stimulovat odpovědné zástupce OÚ ORP k tomu, aby umožnili novým zaměstnancům se řádně připravit a také absolvovat zkoušku k ověření ZOZ. Úspěšné absolvování zkoušky a získání příslušného osvědčení je pro ně také důležitým signálem, že mohou být s ohledem na získané vědomosti rovnocenným partnerem ostatních odborníků, kteří se na řešení situace ohroženého dítěte podílejí (např. soudců, psychologů, zdravotníků, pedagogů, apod.).

Zákon o úřednících stanovuje výjimky, na základě nichž nemusí úředník prokázat ZOZ absolvováním zkoušky. Dle § 33 zákona o úřednících nemá povinnost prokázat ZOZ pro dané správní činnosti úředník, který získal vzdělání v bakalářských nebo magisterských studijních programech stanovených vyhláškou č. 304/2012 Sb., *o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků*, a podle přechodného ustanovení § 2 této vyhlášky i podle vyhlášky č. 511/2002 Sb. (dále jen „vyhláška č. 304/2012 Sb.“), nebo kterému bylo vydáno osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části podle § 34 zákona o úřednících. Je důležité zde poukázat na to, že příloha č. 2 v bodu 2 neobsahuje pro správní činnosti při SPOD žádné bakalářské ani magisterské studijní programy, na základě jejichž absolvování lze uznat sociálním pracovníkům OSPOD rovnocennost vzdělání. Sociálním pracovníkům OSPOD tedy nelze uznat rovnocennost vzdělání ex lege podle § 33 odst. 1 zákona o úřednících.

Na základě § 34 zákona o úřednících lze vydat na žádost úředníka nebo územního samosprávného celku osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části získaného úředníkem v jiném studijním programu, než který je stanoven v prováděcí vyhlášce č. 304/2012 Sb. za předpokladu, že žadatel prokáže, že obsah a rozsah vzdělávání, o jehož uznání se žádá, jsou rovnocenné přípravě a ověření ZOZ pro příslušnou správní činnost. Pokud sociální pracovník OSPOD toto osvědčení získá, pak tím splní základní podmínku stanovenou v § 21 odst. 1 písm. b) zákona o úřednících, tj. může vykonávat správní činnosti „při sociálně-právní ochraně dětí“.

Samostatnou a zvláštní otázkou, která nikterak nezpochybňuje splnění podmínek stanovených zákonem o úřednících, je to, zda tento pracovník zároveň naplnil i požadavky kvality SPOD stanovené MPSV v příloze č. 1 vyhlášky č. 473/2012 Sb.

Kritérium 5c) standardů kvality předpokládá z důvodů, které jsou popsány výše, že budou všichni noví zaměstnanci, kteří na OSPOD nastoupili po 1. 1. 2015, přihlášení k přípravě a ke zkoušce k ověření ZOZ. Znění tohoto kritéria tedy vychází z toho, že z důvodu záruky kvalitního výkonu SPOD, nebudou úředníci zařazení k výkonu SPOD či územní samosprávné celky žádat o vydání osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání podle § 34 zákona o úřednících, neboť se jedná způsob splnění podmínky ZOZ, u něhož nedošlo k ověření toho, jestli sociální pracovník OSPOD skutečně potřebným rozsahem znalostí a dovedností disponuje. Chybí zde garance, že bude pracovat s dětmi a s jejich rodinami v odpovídající kvalitě.

Uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části tak není z hlediska kvality výkonu SPOD souladné s požadavky dle kritéria 5a) a 5c), a to u zaměstnanců, kteří na OSPOD nastoupili po 1. 1. 2015, kdy vešlo v účinnost ustanovení § 9a odst. 3 zákona o SPOD. Platí tak, že osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání vydané na základě § 34 zákona o úřednících po 1. 1. 2015 nenaplní požadavky kritéria 5a) a 5c), na základě něhož by měl sociální pracovník OSPOD splňovat kromě kvalifikačních předpokladů k výkonu povolání sociálního pracovníka, také ZOZ na úseku SPOD. V návaznosti na výše uvedené tak lze konstatovat, že nelze hodnotit při kontrolách kvality výkonu SPOD provedených na pracovištích OSPOD, kde výše popsaná situace u některých sociálních pracovníků OSPOD nastala, kritérium 5c) a ve spojitosti s tím i 5a) standardů kvality 1 bodem.

Shrneme-li výše uvedené, lze stručně konstatovat tyto závěry:

1. Sociálním pracovníkům OSPOD nelze s ohledem na obsah vyhlášky č. 304/2012 Sb. uznat rovnocennost vzdělání ex lege podle § 33 odst. 1 zákona o úřednících.
2. Vedle zkoušky ZOZ je právoplatné pro výkon správních činností při SPOD i osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání podle § 34 zákona o úřednících.
3. Pokud při kontrolách kvality výkonu SPOD provedených na pracovištích OSPOD doloží sociální pracovník, který na OSPOD nastoupil po 1. 1. 2015, namísto osvědčení o ZOZ osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání pro

výkon správních činností při SPOD, pak s ohledem na absenci ZOZ nebude moci být hodnoceno 1 bodem kritérium 5c) a ve spojitosti s tím i 5a) standardů kvality SPOD uvedených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky č. 473/2012 Sb.

4. S ohledem na současnou situaci na pracovištích OSPOD v ČR a při splnění alespoň minimálních požadavků pro výkon správních činností při SPOD stanovených zákonem o úřednících, budou hrazeny z dotace na výkon SPOD pro obce s rozšířenou působností a pro hl. m. Prahu osobní výdaje i na ty zaměstnance OSPOD, kteří získali na základě vlastní žádosti či žádosti územního samosprávného celku osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání pro výkon správních činností při SPOD, byť nenaplnili požadavky kritérií 5a) a 5c) standardů kvality SPO.

S pozdravem

Mgr. Jiřina Kunášková
pověřena vedením odboru rodinné politiky
a ochrany práv dětí

Za Ministerstvo vnitra:

Ing. Marie Kostruhová
ředitelka odboru veřejné správy
dozoru a kontroly

Ing. Marie Kostruhová
vá

Digitálně podepsal
Ing. Marie
Kostruhová
Datum: 2019.08.06
11:58:46 +02'00'